

АЛІЄВ Гейдар Алірза Оглу (Əliyev Heydər Əlirza Oğlu; 10. 05. 1923, м. Нахічевань, нині Нахчіван, Азербайджан — 12. 12. 2003, м. Клівленд, шт. Огайо, США, похований у Баку) — політичний і державний діяч СРСР та Азербайджану. Генерал-майор. Двічі Герой Соціалістичної Праці (1979, 1983). Державні нагороди СРСР. Депутат ВР СРСР (8–10 скликань). Закін. Азерб. університет (1957). Від 1941 працював у НКВС Нахічеван. АР; 1943–44 — завідувач відділу РНК Нахічеван. АР. Від 1944 — в органах держ. безпеки Азербайджану, 1964–67 — заступник голови, 1967–69 — голова КДБ Азербайджану. 1969–82 — 1-й секр. ЦК КП

Азербайджану. 1976–82 — канд. у чл. Політбюро ЦК КПРС. 1982–86 — чл. Політбюро ЦК КПРС, 1-й заступник голови РМ СРСР. 1986–87 — радник голови РМ СРСР. 1990 вийшов з КПРС. 1990–93 — голова ВР Нахічеван. АР, водночас — заступник голови ВР Азерб. Респ., а від 17 червня 1993 — голова ВР. Від 24 червня 1993 — в. о. Президента Азерб. Респ. У жовтні 1993 всенар. голосуванням обраний Президентом Азерб. Респ., 1998 — переобраний на другий термін. А. належить значна роль у зростанні авторитету Азерб. держави у світі та розвитку міждерж. стосунків з Україною, яку відвідав з офіц. візитом у 1997. У перекладі українською мовою вийшов роман-дослідження «Гейдар Алієв: особистість і епоха» Е. Ахундової (т. 1–3, К., 2021–22). На його честь названо проспект та міжнародний аеропорт у Баку. У Києві та Тбілісі є сквери імені А.

Рекомендована література

1. Сеїдзаде Д. Гейдар Алієв: Штрихи до політ. портрета. К., 1996;
2. Визит в Украину – шаг в XXI век. К., 1997;
3. Худуєв Низами. Нејуер Əлијев вƏ Азербайн дили. Бақы, 1997;
4. Мустафаев Р., Самедов И. Политика – это судьба. С.-Петербург, 1998;
5. Государственная власть СРСР. Высшие органы власти и управления и их руководители: 1923–1991 гг.: Истор.-биограф. справоч. Москва, 1999.

Ф. Г. Туранли

Бібліографічний опис:

Алієв Гейдар Алірза Оглу / Ф. Г. Туранли // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-43784>. – Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).